

Rapport

Wachtlijsten en ledenstops in Den Haag

Wachtlijsten en ledenstops in Den Haag

In opdracht van de gemeente Den Haag

Mulier Instituut

Niels Meulenbroeks

Janine van Kalmthout

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut

Utrecht, november 2025

www.mulierinstituut.nl

info@mulierinstituut.nl

Disclaimer

U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding: auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Inhoudsopgave

Wachtlijsten en ledenstops in Den Haag

1	Inleiding	6
1.1	Achtergrond	6
1.2	Onderzoeksvragen	6
1.3	Methode	6
2	Resultaten	7
2.1	Aandeel verenigingen met een wachtlijst en/of ledenstop	7
2.2	Oorzaken voor wachtlijsten en ledenstops	8
2.3	Accommodaties waar wachtlijsten en ledenstops voor gelden	9
2.4	Omvang wachtlijsten en ledenstops	9
2.5	Oplossingen voor wachtlijsten en ledenstops	11
3	Conclusie	14

Inleiding

De gemeente Den Haag ontvangt signalen dat er sportverenigingen zijn die wachtlijsten of ledenstops hanteren. Om meer inzicht te krijgen in de wachtlijstproblematiek bij sportverenigingen, heeft de gemeente het Mulier Instituut gevraagd hier onderzoek naar te doen.

1.1 Achtergrond

In 2024 voerde de gemeente Den Haag in samenwerking met het Mulier Instituut voor de tweede keer een vitaliteitsonderzoek sportverenigingen uit.¹ Het onderzoek bracht problemen en knelpunten die verenigingen ervaren aan het licht, zoals een tekort aan sportaccommodaties en opgeleide trainers. Het onderzoek gaf echter geen inzicht in de wachtlijstproblematiek. In dit onderzoek staan wachtlijsten en ledenstops bij sportverenigingen in gemeente Den Haag centraal.

1.2 Onderzoeksvragen

In dit onderzoek staan drie onderzoeksvragen centraal:

- Welk aandeel van de sportverenigingen in de gemeente Den Haag hanteert een wachtlijst en/of ledenstop?
- Hoe lang is de wachtlijst en/of ledenstop en voor welke groepen gelden ze?
- Welke oplossingen zien de sportverenigingen voor de ervaren wachtlijstproblematiek?

1.3 Methode

We hebben het onderzoek naar wachtlijsten en ledenstops bij sportverenigingen in gemeente Den Haag uitgevoerd aan de hand van een webenquête. Met medewerking van de gemeente Den Haag hebben we 305 sportverenigingen uitgenodigd voor het onderzoek. De dataverzameling vond plaats van 25 juni 2025 tot en met 1 oktober 2025. In totaal hebben 106 verenigingen de vragenlijst (volledig) ingevuld. Dit betekent een nettorespons van 35 procent. Het is niet bekend hoe representatief de responsgroep is voor alle sportverenigingen in de gemeente Den Haag.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 presenteren we de resultaten van het onderzoek. De belangrijkste resultaten vatten we samen in de conclusie in hoofdstuk 3.

¹ Meulenbroeks, N., & Van Kalmthout, J. (2024). *Verenigingsmonitor Den Haag*. Mulier Instituut.

Resultaten

In dit hoofdstuk presenteren we de resultaten van het onderzoek naar vragenlijsten en ledenstops bij sportverenigingen in de gemeente Den Haag

2.1 Aandeel verenigingen met een wachtlijst en/of ledenstop

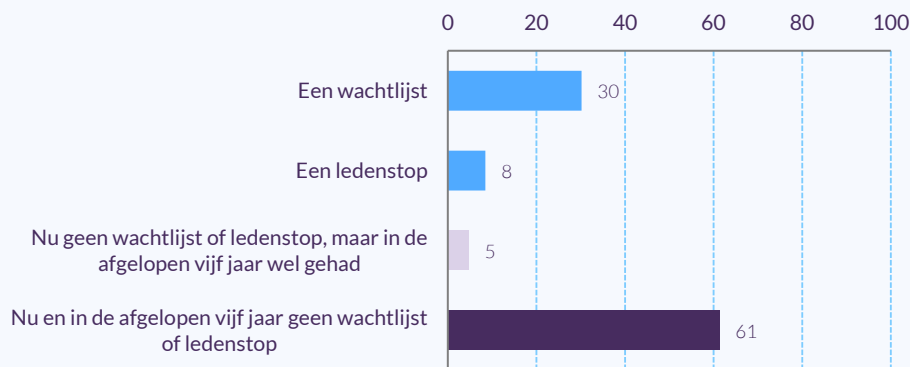
In de zomer van 2025 had één op de drie sportverenigingen die deelnamen aan het onderzoek een (gedeeltelijke) wachtlijst of ledenstop ingevoerd (34%, niet in figuur). Verenigingen hanteerden met name wachtlijsten (30%, [figuur 2.1](#)). Ledenstops kwamen minder vaak voor (8%). Enkele verenigingen werkten met zowel een wachtlijst als een ledenstop (5%, niet in figuur).

Ruim de helft van de verenigingen had geen wachtlijst of ledenstop in de zomer van 2025. Een aantal verenigingen hanteerde in de afgelopen vijf jaar wel een wachtlijst of ledenstop, maar doet dit nu niet meer (5%).

Figuur 2.1

Aanwezigheid van wachtlijsten en ledenstops bij sportverenigingen in de gemeente Den Haag, nu en in de afgelopen vijf jaar

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk, n=36)

Bron: Mulier Instituut, bevraging wachtlijsten sportverenigingen Den Haag, 2025.

Grote sportverenigingen (>250 leden) hebben vaker een wachtlijst en/of ledenstop dan middelgrote en kleine verenigingen (56% vs. 29% vs. 13%, niet in figuur). We zien geen verband tussen de wijk waarin sportverenigingen actief zijn en de aanwezigheid van een wachtlijst en/of ledenstop. Binnen- en buitensportverenigingen hebben ongeveer even vaak een wachtlijst (36% vs. 32%). Opvallend is dat bijna alle zwemverenigingen die deelnamen aan het onderzoek, een wachtlijst en/of ledenstop hanteren, of dit in de afgelopen vijf jaar deden (9 van de 10).

2.2 Oorzaken voor wachtlijsten en ledenstops

We hebben de sportverenigingen met een wachtlijst of ledenstop gevraagd naar de mogelijke oorzaken hiervan.

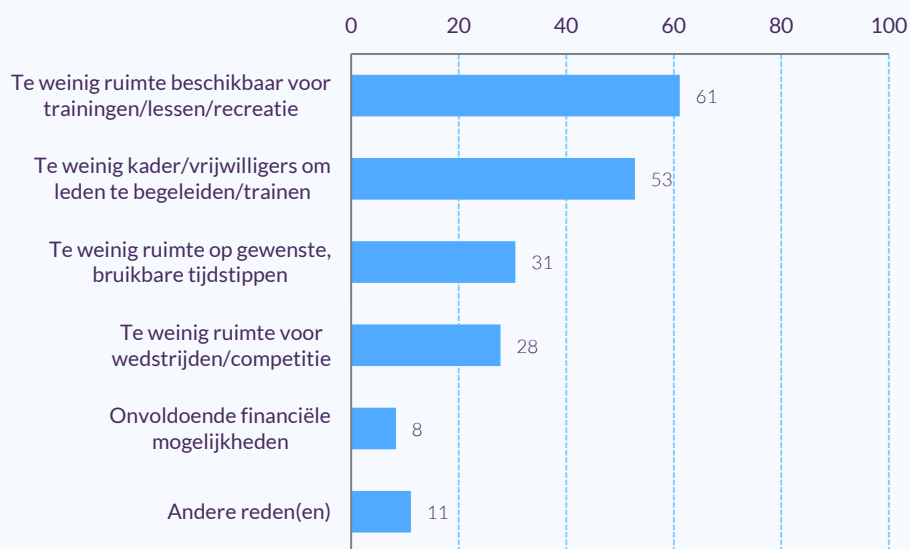
De oorzaak die de verenigingen het vaakst noemen, is een tekort aan ruimte voor trainingen, lessen en recreatie (61%, zie [figuur 2.2](#)). Ook te weinig ruimte op gewenste, bruikbare tijdstippen (31%) of voor wedstrijd/competitie (28%) werd regelmatig door de verenigingen genoemd.

Ruimtegebrek is dus een belangrijke oorzaak van wachtlijsten en ledenstops. Drie kwart van de verenigingen gaf ten minste één van deze drie redenen als een oorzaak van de wachtlijst en/of ledenstop (75%, niet in figuur). Binnensportverenigingen geven iets vaker aan dat een gebrek aan ruimte (mede) tot een wachtlijst en/of ledenstop heeft geleid dan buitensportverenigingen (78% vs. 72%).

Figuur 2.2

Oorzaken van de wachtlijsten en ledenstops bij sportverenigingen in gemeente Den Haag

(in procenten, n=36, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, bevraging wachtlijsten sportverenigingen Den Haag, 2025.

De helft van de verenigingen heeft (ook) een wachtlijst en/of ledenstop doordat ze onvoldoende kader of vrijwilligers hebben om leden te trainen of begeleiden (53%). Dit is vaker het geval bij binnen- dan bij buitensportverenigingen.

Een viertal verenigingen geeft aan een wachtlijst en/of ledenstop te hanteren om andere redenen. Twee van deze verenigingen geven aan niet verder te willen groeien. De andere twee verenigingen ervaren een tekort aan ruimte om materialen op te slaan.

2.3 Accommodaties waar wachtlijsten en ledenstops voor gelden

Verenigingen die gebruik maken van een zwembad hebben het vaakst te maken met een wachtlijst (78%, [figuur 2.3](#)). In de meeste gevallen geldt deze wachtlijst voor activiteiten in het zwembad. Eén vereniging heeft een wachtlijst en/of ledenstop en maakt gebruik van een zwembad, maar heeft een wachtlijst voor activiteiten in een andere accommodatie (7%).

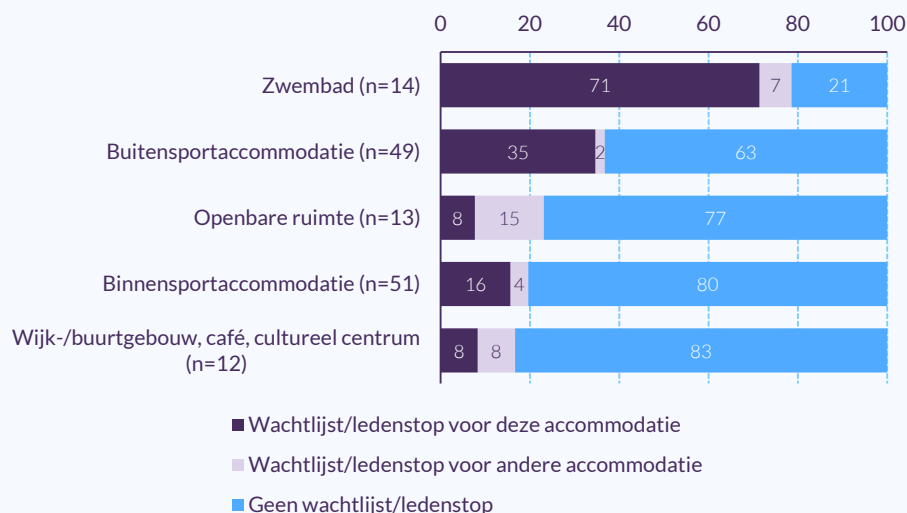
Eén op de drie verenigingen die gebruik maakt van een buitensportaccommodatie, hanteert een wachtlijst en/of ledenstop (37%). Ook voor deze verenigingen geldt dat de wachtlijst bijna altijd voor deze accommodatie geldt.

Verenigingen die gebruik maken van de andere type accommodaties, hebben minder vaak een wachtlijst en/of ledenstop. De wachtlijst van verenigingen die de openbare ruimte of een wijk-/buurtgebouw, café of cultureel centrum gebruiken, is maar in enkele gevallen voor deze 'accommodatie' van toepassing.

Figuur 2.3

Accommodaties waarvoor de wachtlijsten/ledenstops van sportverenigingen uit de gemeente Den Haag gelden

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, bevraging wachtlijsten sportverenigingen Den Haag, 2025.

2.4 Omvang wachtlijsten en ledenstops

De omvang van de wachtlijsten loopt sterk uiteen, van enkele tot ruim 600 personen. Gemiddeld staan er ruim honderd leden op de wachtlijst bij de verenigingen die een wachtlijst hanteerden in de zomer van 2025. Dit komt overeen met 20 procent van het totale ledenbestand (min. 1% – max. 80%).

In het algemeen geldt: hoe groter de vereniging, hoe meer leden er op de wachtlijst staan. Bij de buitensportverenigingen staan er gemiddeld meer leden op de

wachtlIJst dan bij de binnensportverenigingen (ong. 140 vs. 80), maar ze hebben gemiddeld ook meer leden (gem. 900 vs. 250).

De negen verenigingen met een ledenstop hebben het afgelopen jaar of seizoen gemiddeld negentig leden afgewezen. Maar ook hier is het verschil tussen verenigingen groot. Een grote vereniging met meer dan tweeduizend leden wees het afgelopen jaar driehonderd leden af, een kleine vereniging met minder dan vijftig leden drie.

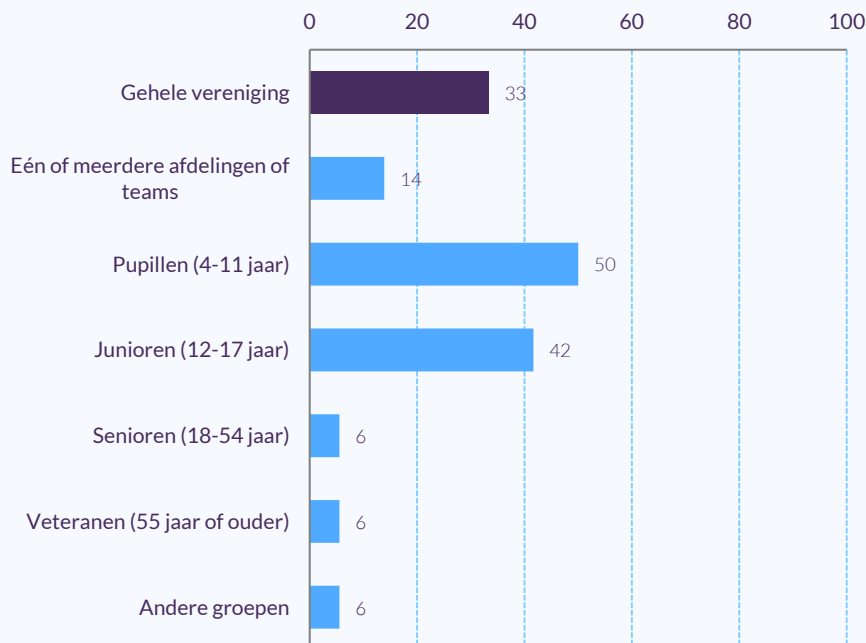
Bij één op de drie verenigingen met een wachtlIJst en/of ledenstop, geldt deze voor de gehele vereniging. Kleine en middelgrote verenigingen hanteren vaker een wachtlIJst en/of ledenstop voor de gehele vereniging dan grote verenigingen.

Andere verenigingen hanteren de wachtlIJst en/of ledenstop voor één of meerdere leeftijdsgroepen, afdelingen of teams. Deze verenigingen hanteren het vaakst wachtlijsten en ledenstops voor jeugdleden. Omdat we niet weten hoe de ledenbestanden van de verenigingen opgebouwd zijn, kunnen we geen uitspraak doen over het totale aandeel verenigingen dat een wachtlIJst of ledenstop hanteert voor een bepaalde leeftijdsgroep.

Figuur 2.4

Afdelingen, teams of leeftijdsgroepen waarvoor de wachtlijsten en ledenstops van sportverenigingen uit Den Haag gelden

(in procenten, n=36, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, bevraging wachtlijsten sportverenigingen Den Haag, 2025.

2.5 Oplossingen voor wachtlijsten en ledenstops

Huidige oplossingen

We hebben aan verenigingen met een wachtlijst en/of ledenstop gevraagd wat ze doen om deze op te lossen. Verenigingen geven aan vooral door natuurlijk verloop in het ledenbestand nieuwe leden aan te kunnen nemen. Om de wachtlijst up-to-date te houden, geven twee verenigingen aan gedurende het seizoen te checken of potentiële leden nog altijd lid willen worden (en niet vergeten zijn zich van de wachtlijst te laten verwijderen). Twee andere verenigingen verwijzen leden die op de wachtlijst komen door naar andere verenigingen in de buurt.

Een aantal verenigingen met een wachtlijst en/of ledenstop door een gebrek aan vrijwilligers en trainers is bezig met het werven van extra vrijwilligers en het opleiden van nieuwe trainers. Het werven van nieuwe vrijwilligers vindt zowel plaats onder de eigen leden, als buiten de vereniging. Er wordt ook een beroep gedaan op ouders om trainingen van hun kinderen te verzorgen.

Ook verenigingen met een wachtlijst en/of ledenstop door een gebrek aan ruimte nemen een aantal concrete maatregelen. Zo wijken meerdere verenigingen gedeeltelijk uit naar andere locaties, andere dagen of tijden en proberen ze het gebruik van hun accommodaties te optimaliseren. Een aantal verenigingen wil onderzoeken of uitbreiding van hun accommodatie mogelijk is of is al bezig met uitbreiding.

Andere mogelijke oplossingen

Een deel van de verenigingen benoemt ook mogelijke oplossingen waar ze nu nog niet op inzetten. Verenigingen met een ruimtetekort noemen met name extra velden, hallen of badwater. Twee voetbalverenigingen zien ook kansen in het aanleggen van extra kunstgras. Eén vereniging geeft aan dat huur van ruimte bij commerciële partijen een mogelijkheid is, maar dat dit voor de vereniging te duur is.

Een vijftal verenigingen geeft in het onderzoek aan dat zij de afgelopen jaren een wachtlijst en/of ledenstop hadden, maar nu niet meer (zie paragraaf 2.1). We hebben aan deze verenigingen gevraagd hoe zij hun wachtlijst en/of ledenstop opgelost hebben. Drie verenigingen geven aan dat het natuurlijk verloop ervoor zorgde dat een wachtlijst niet meer nodig was. Eén vereniging heeft haar activiteiten verplaatst naar een minder gunstig tijdstip, waardoor het aantal leden terugliep en er ruimte ontstond voor nieuwe leden.

Rol van de gemeente

We hebben de sportverenigingen ook de vraag gesteld hoe de gemeente Den Haag hen kan ondersteunen bij het oplossen van vragenlijsten en ledenstops. Een aantal verenigingen geeft aan zeer te spreken te zijn over de manier waarop de gemeente hen nu al bijstaat.

Een aantal buitensportverenigingen zou graag zien dat de gemeente meedenkt of (extra) financiële ondersteuning biedt bij het uitbreiden van de accommodatie of het

vervangen van natuurgras voor kunstgras. Ook enkele verenigingen die kampen met een tekort aan kader denken dat extra financiële ondersteuning kan helpen in de strijd tegen wachtlijsten. Zo zouden zij hun trainers een vergoeding kunnen betalen, waardoor het aantrekkelijker wordt om dit te doen.

Andere concrete maatregelen die verenigingen noemen zijn:

- extra uren kadersupport beschikbaar stellen via WSDH;
- versoepelen van de regelgeving rondom vrijwilligers, zodat verenigingen hier minder tijd aan kwijt zijn en meer tijd over hebben voor het geven van lessen of training;
- bij KNVB stimuleren om voetbal op zondag te behouden (zodat velden efficiënter gebruikt kunnen worden), en;
- inzet van sportleerkrachten als trainers bij sportverenigingen.

Conclusie

In dit hoofdstuk vatten we de belangrijkste bevindingen van het onderzoek kort samen.

Samenvatting

Uit het onderzoek onder sportverenigingen in de gemeente Den Haag komt het volgende naar voren over wachtlijsten en ledenstops:

- Eén op de drie sportverenigingen in het onderzoek heeft een wachtlijst en/of ledenstop.
- Ruimtetekort en onvoldoende kader zijn de belangrijkste oorzaken van de wachtlijsten en ledenstops.
- Ruimtetekorten spelen vaker bij zwembaden en op buitensportaccommodaties dan bij binnensportaccommodaties.
- Omvang en doelgroep van de wachtlijsten en ledenstops verschillen per vereniging.
- Eén op de drie sportverenigingen hanteert de wachtlijst of ledenstop voor alle leeftijdscategorieën. Verenigingen die wel onderscheid maken, hebben vooral wachtlijsten of ledenstops voor jeugdleden.

Verenigingen met wachtlijsten en ledenstops proberen deze zelf al op te lossen, bijvoorbeeld door leden door te verwijzen, op zoek te gaan naar extra ruimte en tijd op sportaccommodaties en door wervingscampagnes voor vrijwilligers. Ze zijn over het algemeen tevreden over de hulp die ze ontvangen van de gemeente hierin. Extra financiële ondersteuning zou volgens een aantal verenigingen kunnen helpen om de problematiek aan te pakken.

Kanttekening

Niet alle verenigingen hebben deelgenomen aan het onderzoek. Omdat het niet bekend is hoe representatief de groep deelnemende verenigingen is voor alle sportverenigingen in gemeente Den Haag, kunnen we geen uitspraak doen over de gehele populatie. Het is voorstelbaar dat juist de verenigingen met een wachtlijst of ledenstop de vragenlijst in hebben gevuld, omdat dit hen kan helpen in het aanpakken van de problematiek. Voor verenigingen zonder wachtlijst of ledenstop is deze urgentie er niet. Het aandeel verenigingen met een wachtlijst en/of een ledenstop is daarom mogelijk een overschatting.

Niels Meulenbroeks
n.meulenbroeks@mulierinstituut.nl

Janine van Kalmthout
j.vankalmthout@mulierinstituut.nl